

MUNI
ARTS

Dialogy a spory

Podoby dialogů

– Dialog

- verbální výměna mezi dvěma stranami
- prostředí, ve kterém se někdy používají argumenty

– Typy dialogů: výchozí situace – cíl strany – cíl dialogu

- Výzkum: potřeba důkazu – ověřit důkazy – dokázat hypotézu
- Vyjednávání: střet zájmů – získat co nejvíc – nalézt vyrovnání
- Zjišťování: potřeba informací – získat informace – vyměnit si informace
- Rozhodování: praktická volba – přizpůsobit jednání cíli – rozhodnout se
- Hádky: osobní konflikt – ranit protivníka – odhalit hlubší problém
- Disputace: názorový střet – přesvědčit protistranu – odstranit názorový střet

– Dialektické hledisko

- Každé použití argumentu lze chápat jako **ustavení přesvědčovacího dialogu**

Dílčí složky dialogu

- **Téma**: o čem je řeč
  - zvolit prezidenta, komentovat fotbal, hodnotit film, složit zkoušku, ...
- **Účastníci**: kdo vede řeč
  - protagonista, antagonist, posluchači, ...
- **Cíl**: o co se účastníci pomocí řeči snaží
  - vyvrátit, přesvědčit, rozhodnout, prodat, zjistit, pobavit, ...
- **Závazky**: jaká jsou pravidla řečové spolupráce
  - (jazykové) používat srozumitelná slova, interpretovat krok jako související, ...
  - (dialogické) ptát se, uvádět výhody, odpovídat na otázky, mlčet, ...
  - (poznávací) nelhat, dodržovat logické vztahy mezi kroky, držet se tématu, ...

Dílčí složky přesvědčovacího dialogu

- **Téma**: spor
  - počet kontroverzí: jednoduchý (jediná teze) vs. smíšený spor (více tezí)
- **Účastníci**: nesouhlasící strany
  - proponent (přijímá tezi) vs. oponent (nepřijímá tezi)
- **Cíl**: odstranit spor
  - povaha nesouhlasu: symetrie sporu, odmítnutí teze vs. zpochybnění teze
- **Závazky**: odstranit spor přesvědčováním
  - způsoby odstranění sporu
    - přerušení: spor trvá, ale není vidět, např. zmlknutí, vyhýbání se ožehavému tématu, agree-to-disagree, zabití, soud
    - vyřešení: spor přestal trvat, např. sugesce, omámení, únava, lobotomie, přesvědčování

Přesvědčovací dialog

Podle Schwarzeneggera to ekologové s vyřazením jaderné elektrárny mysleli dobře, ale udělali chybu. „Je pravda, že s jadernou energií se mohou stát nehody. Počet obětí jaderných havárií je však zanedbatelný ve srovnání s těmi, kteří umírají na znečištění a změnu klimatu,“ míní bývalý guvernér Kalifornie a rakouský rodák.

1. Jaké je **téma**?
2. Jaké **strany** se dialogu účastní a jaké postoje vyjadřují?
3. Jak je vyjádřen **nesouhlas**?

Přesvědčovací dialog

Podle Schwarzeneggera to ekologové s vyřazením jaderné elektrárny mysleli dobře, ale udělali chybu. „Je pravda, že s jadernou energií se mohou stát nehody. Počet obětí jaderných havárií je však zanedbatelný ve srovnání s těmi, kteří umírají na znečištění a změnu klimatu,“ míní bývalý guvernér Kalifornie a rakouský rodák.

1. Jaké je téma?

- Vyřazení jaderných elektráren bylo chybné (vs. Ekologové uváděli chybné argumenty)

2. Jaké strany?

- Schwarzenegger (proponent), ekologové (oponent) (vs. Schwarzenegger, novinář; Schwarzenegger, čtenář)

3. Jak je vyjádřen nesouhlas?

- *ale udělali chybu; však*

Téma

- Je vhodné volit Babiše prezidentem.

Strany

- Andrej Babiš (proponent)
- divák (neutrální oponent)

Nesouhlas

- billboard, gesto, příležitost

Téma

- Měli bychom se zasazovat o ženská práva.

Strany

- autor sborníku (proponent)
- čtenář (oponent)

Nesouhlas

- fotografie, zavedené debatní téma

Téma

- Sniž rychlost.

Strany

- zadavatel značení (proponent)
- řidič (oponent)

Nesouhlas

- *pozor*, červený trojúhelník

Téma

- Měla bys mi dát dolar.

Strany

- Miláček (proponent)
- Mára (oponent)

Nesouhlas

- *Proč?*

Téma

- Nebij mě.

Strany

- Miláček (proponent)
- kluk (oponent)

Nesouhlas

- *...nechá mě na pokoji*

Téma

- Nic mu nedávej.

Strany

- Mára (proponent)
- Miláček (oponent)

Nesouhlas

- *Nic mu nedávej.*

Téma

- Neměli bychom přejet.

Strany

- Miláček (proponent)
- Mára (oponent)

Nesouhlas

- *Klídek, Mami...*

Téma

- Neprovokuj.

Strany

- Mára (proponent)
- Miláček (oponent)

Nesouhlas

- *Nezahrávej si, miláčku.*

Dialogické fáze

– Konfrontační

- konstituuje a identifikuje se názorový střet

– Otevírací

- substanciální závazky: strany vyjadřují své postoje k tezi
- procedurální závazky:
  - strany vyjadřují svou ochotu řešit spor přesvědčováním
  - strany identifikují důkazní břemeno a posloupnost přesvědčování

– Argumentační

- strany předkládají a napadají argumenty

– Uzavírací

- strany nalézají shodu ve výsledku dialogu

Reprezentanti Ruska i Běloruska byli loni z drtivé většiny sportovních soutěží vyloučeni kvůli vojenskému útoku na Ukrajinu, který trvá bezmála rok.

Mezinárodní olympijský výbor však nyní uvažuje o tom, že by jim umožnil start v Paříži jako neutrálním sportovcům.

Čeští olympionici o bojkotu her neuvažují. Se startem Rusů a Bělorusů v Paříži však nesouhlasí

ČIST ČLÁNEK >

světa.

„Takže vaše výzva federacím, pořadatelům her a dalším členům olympijského hnutí, kterou se je snažíte dostat pod tlak a ovlivnit jejich postoj, považuje většina z nich minimálně za politováníhodnou,“ konstatoval Bach.

Proti tomu se ohradila Ukrajina, pohrozila bojkotem her a v dopise k tomu vyzvala i ostatní členy

olympijského hnutí. Bach proto poslal ukrajinskému olympijskému výboru dopis, ve kterém upozornil, že by šlo o porušení olympijské charty.

Připomněl také, že podle Organizace spojených národů je vyloučení Rusů a Bělorusů diskriminující.

„Navíc jsme jejich návrat do soutěží jako neutrálních sportovců ještě nijak konkrétně neřešili,“ uvedl Bach.

Šéf MOV s postojem Ukrajiny nesouhlasí a chápe ho jako nátlak na organizátory největší sportovní akce

– Konfrontační

– konstituuje a identifikuje se názorový střet

– Otevírací

– strany vyjadřují své postoje k tezi a ke způsobu řešení

– Argumentační

– strany předkládají a napadají argumenty

– Uzavírací

– strany nalézají shodu ve výsledku dialogu

Rusko záměrně vznáší vůči NATO nerealistické požadavky, například **stažení aliančních sil ze zemí bývalého sovětského bloku včetně České republiky.**

Česko zůstává důvěryhodným a spolehlivým členem NATO v době, kdy Evropa čelí zásadním bezpečnostním výzvám. **Alianční síly jsou i naše síly.**

#WeAreNATO

– Konfrontační

- konstituuje a identifikuje se názorový střet

– Otevírací

- strany vyjadřují své postoje k tezi a ke způsobu řešení

– Argumentační

- strany předkládají a napadají argumenty

– Uzavírací

- strany nalézají shodu ve výsledku dialogu